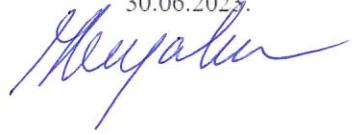

APSTIPRINU
Zanda Ķergalve
Latvijas Etnogrāfiskā
brīvdabas muzeja direktore
30.06.2023.

LATVIJAS ETNOGRĀFISKAIS BRĪVDABAS MUZEJS

GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

Attēls 1: Vēveru dzirnavas, muzeja lauku ekspozīcijā Vecpiebalgas "Vēveros", atjaunotas 2022. gadā

2022. GADS

Publiskajā gada pārskatā izmantoto ilustrāciju un attēlu avots
Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja publicitātes materiālu arhīvs

PAMATINFORMĀCIJA

Iestādes juridiskais statuss, funkcijas, mērķis, uzdevumi un darbības virzieni

Kopš 2013. gada 1. janvāra Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir kultūras ministra pakļautībā esoša tiešas pārvaldes iestāde. Ar 2012. gada 18. decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 925 „Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja nolikums” ir noteikts, ka tiešas pārvaldes iestāde Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir valsts aģentūras "Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs" funkciju, tiesību, saistību, prasību, bilancē esošās mantas, lietvedības un arhīva pārņēmēja.

Muzeja darbības **mērķis** ir saglabāt, pētīt un vienotā veselumā eksponēt Latvijas tautas tradicionālās dzīves pieminekļus no 17. gadsimta sākuma līdz 20. gadsimta vidum, ar muzejiskiem līdzekļiem atklājot latviešu un citu Latvijā vēsturiski dzīvojošo tautu kultūras mantojumu, darba un sadzīves tradīcijas un estētisko pasauli.

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs atbild par šādu publisko **funkciju** īstenošanu:

1. Komplektēt lietiskos materiālus un ar tiem saistīto informāciju par latviešu un citu Latvijā dzīvojošo etnisko grupu tautas būvniecības tradīcijām, darbarīkiem un iedzīves priekšmetiem, kā arī darinājumiem, kas uzskatāmi par latviešu tautas lietišķās mākslas izpausmi;
2. Nodrošināt kultūrvēsturisko materiālu krājuma atbilstošu komplektēšanu, aprūpi, uzskaiti un pārvaldību;
3. Veikt muzeja krājuma zinātnisko pētniecību;
4. Nodrošināt muzeja krājuma pieejamību sabiedrībai, tai skaitā muzeja eksposīcijās:
 - 4.1. Centrālajā eksposīcijā Rīgā;
 - 4.2. Lauku eksposīcijā "Vēveri" Cēsu novadā Vecpiebalgā;
 - 4.3. Zemnieka–zvejnieka sētā "Vītolnieki" Dienvidkurzemes novadā Rucavā;
5. Veikt izglītojošo darbu;
6. Uzturēt un attīstīt muzeja darbībai nepieciešamo infrastruktūru.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi un mērķa sasniegšanu, Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs veic šādus **uzdevumus**:

1. Nodrošina muzeja krājuma – Nacionālā muzeju krājuma daļas – komplektēšanu, uzskaiti, dokumentēšanu un glabāšanu;
2. Veido eksposīcijas un izstādes, nodrošina to pieejamību sabiedrībai, kā arī gida pakalpojumus;
3. Atbilstoši kompetencei, veic pētījumus etnogrāfijā: tautas būvniecībā, sadzīves iekārtas priekšmetu sagādē un lietošanā, tradicionālajās nodarbēs (lauksaimniecība, zveja, u.c.) un dažādās tautas mākslas jomās;
4. Nodrošina izglītojošu pasākumu organizēšanu;
5. Sagatavo informatīvus un zinātniskus izdevumus;
6. Veido informatīvo datubāzi par muzeja krājumu Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogam;
7. Izstrādā un īsteno projektus saskaņā ar muzeja darbības mērķi;

8. Vada starptautiskus projektus un piedalās to īstenošanā;
9. Nodrošina muzeja darba un pasākumu publicitāti;
10. Pēta sabiedrības pieprasījumu un analizē muzeja sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtējumu;
11. Sniedz metodisku un praktisku palīdzību visiem interesentiem, tai skaitā Latvijas reģionālajiem un lokālajiem brīvdabas muzejiem un eksposīcijām.

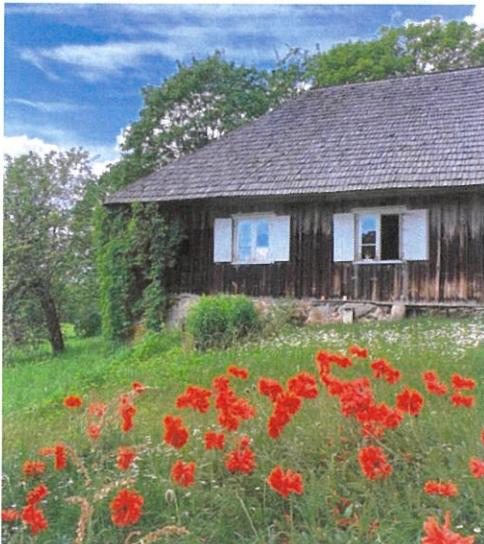
Saskaņā ar muzeja Vidēja termiņa muzeja darbības programmu 2018-2023 tika izstrādāts Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzeja darba plāns 2022. gadam, kurā muzeja funkciju, mērķu un uzdevumu izpildei muzeja darbs tika plānots šādos četros **pamatvirzienos**:

1. Latvijas kultūrvēsturisko novadu tautas celtniecības pieminekļu kolekcijas veidošana un saglabāšana kompleksā ar lauku iedzīvotāju dzīvesveida un kultūras vēstures liecībām, kas raksturo laika periodu no 17. gadsimta līdz 20. gadsimta vidum;
2. Latvijas kultūrvēsturisko novadu etnogrāfiskā mantojuma dokumentēšana, pētniecība, interpretācija un komunikācija, kā arī metodiskā atbalsta sniegšana visiem interesentiem brīvdabas eksposīciju veidošanas, Latvijas etnogrāfiskā mantojuma komplektēšanas, dokumentēšanas, saglabāšanas un pētniecības jautājumos;
3. Sabiedrības izglītošana un informēšana par Latvijas teritorijā vēsturiski dzīvojošo tautu kultūras mantojumu, darba un sadzīves tradīcijām un estētisko pasaulli, apkalpojot apmeklētājus centrālajā brīvdabas eksposīcijā Rīgā, kā arī *in situ* lauku eksposīcijās – Cēsu novada Vecpiebalgas "Vēveros" un zemnieka-zvejnieka sētā Dienvidkurzemes novada Rucavas „Vītolniekos”;
4. Muzeja darbībai nepieciešamo resursu un apstākļu plānošana, organizēšana, muzeja ēku un iekārtu tehniskā stāvokļa uzturēšana.

Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja administrācija un galvenā eksposīcija atrodas Rīgā (114 objekti no visiem vēsturiskajiem Latvijas novadiem, 87ha), muzejam ir divas lauku eksposīcijas: muzejs "Vēveri" *in situ* Vecpiebalgas novadā (17 celtnes, 40ha) un zvejnieka sēta "Vītolnieki" *in situ* Rucavas novadā (6 ēkas, 0,6ha).

Vidzemes sēta muzeja Rīgas eksposīcijā

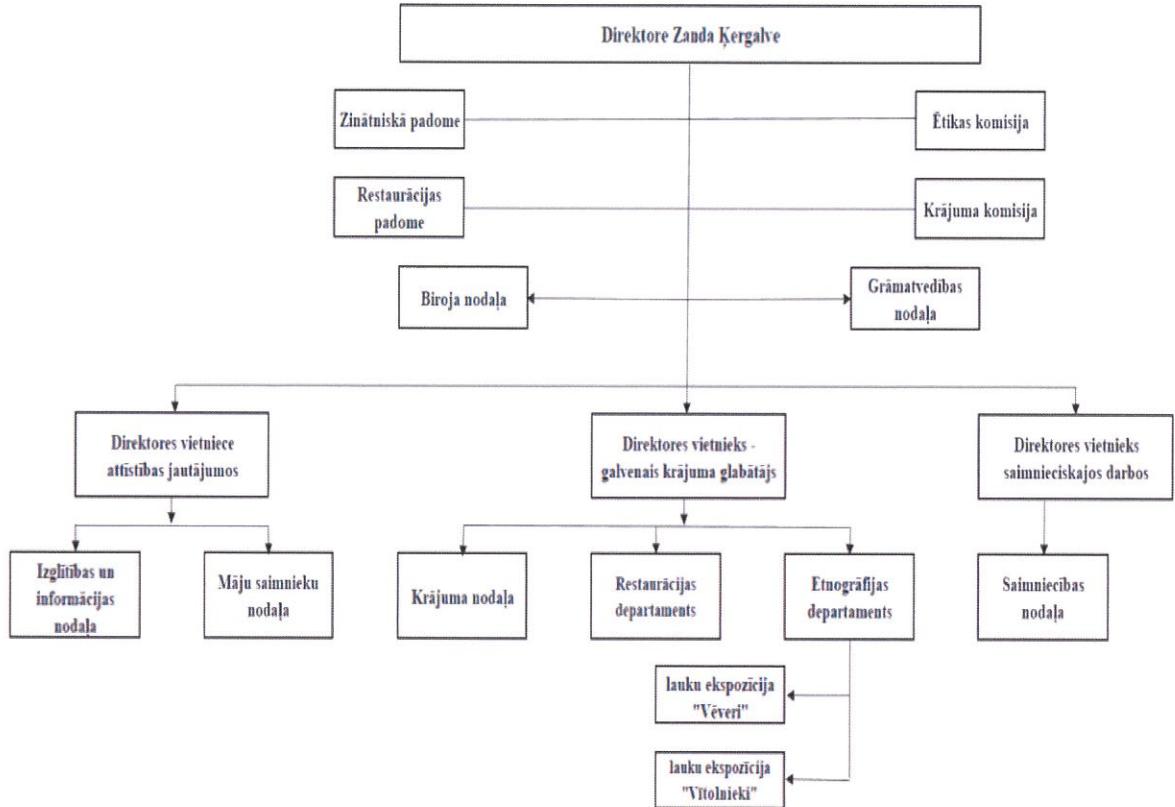
Muzeja lauku ekspozīcija Vecpiebalgas "Vēveri"

Muzeja lauku ekspozīcija Rucavā Papes Ķoņu ciema "Vītolnieki"

Muzeja darbu vada direktore un trīs vietnieki. Muzeja darbs ir organizēts 2 departamentos (Etnogrāfijas departaments, Restaurācijas departaments) un 3 nodaļās (Krājuma nodaļa, Izglītības un informācijas nodaļa, Māju saimnieku nodaļa), kuras veic muzeja pamatfunkcijas. Direktora vietnieks saimnieciskajos darbos ar 1 nodaļu nodrošina muzeja saimniecisko darbu. Grāmatvedības un administratīvā atbalsta funkcijas ir apvienotas muzeja Biroja nodaļā un Grāmatvedības nodaļā. Muzeja lauku ekspozīcijas ārpus Rīgas netiek organizētas kā atsevišķas muzeja struktūrvienības, tajās kopā strādā 4 darbinieki, tai skaitā 1 sezonas eksponātu uzraugs. Lauku ekspozīcijas ir Etnogrāfijas departamenta sastāvā un tās faktiski vada direktore vietnieks, galvenais krājuma glabātājs. Savas kompetences ietvaros tās atbalsta visas muzeja struktūrvienības.

Muzeja organizatoriskā struktūrshēma

Pārskata gada galvenie uzdevumi (prioritātes, pasākumi) un informācija par to īstenošanu

2022. gadā muzeja plānotās darbības saskaņā ar Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Vidēja termina darbības stratēģiju 2018. – 2023. un Darba plānu 2022. gadam būtiski ietekmēja COVID-19 infekcijas izplatības ierobežošanas pasākumi līdz 2022.gada 1.aprīlim un ilgtermiņa ierobežojumu un infekcijas izplatības rezultātā neesošā tūristu plūsma. Muzeja budžets ilgtermiņā neparedz un nenosedz virkni materiālu, pakalpojumu un cilvēkresursu izmaksu, kas nepieciešamas Muzeja pamatdarbības kvalitatīvai nodrošināšanai, kā arī nav iespējams uzturēt muzeja infrastruktūru atbilstoši visām prasībām, turklāt 2022.gadā neplānoti liela inflācija skar visas Muzeja saimnieciskās izmaksu pozīcijas, kas pie nepietiekamā budžeta apjoma rada vēl lielākus draudus Muzeja pamatlīdzekļu kvalitatīvai izpildei.

Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti krājuma veidošanas, saglabāšanas un pārvaldības jomā

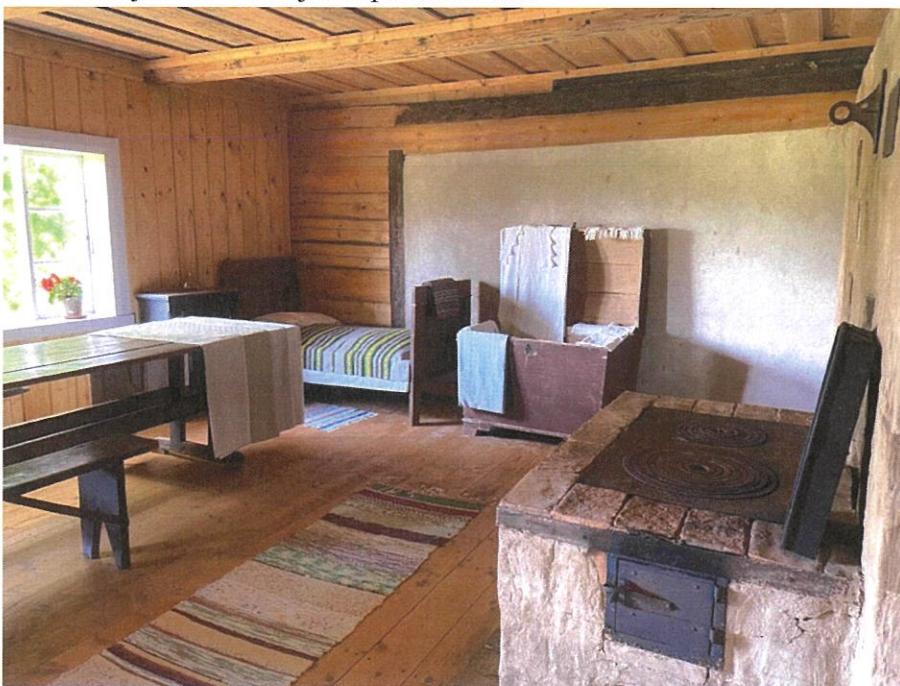
Muzeja krājums veidots un uzturēts kā nacionālas nozīmes krātuve, kurā atspoguļota visu kultūrvēsturisko apgabalu tautas celtniecības attīstības gaita un lauku iedzīvotāju dzīvesveids, iespēju un esošās infrastruktūras robežās nodrošinot atbilstošus priekšnosacījumus krājuma saglabāšanai, papildināšanai, attīstībai un pārvaldībai. Notiek darbs pie jaunas krājuma/ administrācijas ēkas pirmsprojekta stadijas sākotnējo nosacījumu apkopojuma. Pārskata periodā muzeja krājums papildināts par 239 vienībām, tajā skaitā 75 pamatkrājuma un 164 palīgkrājuma vienībām, iegādāti 16 priekšmeti, noslēgts sadarbības līgums ar Rīgas Latviešu biedrību, lai varētu uzsākt Eduarda Krauksta mūzikas instrumentu kolekcijas pārņemšanas procesu.

Rīgas ekspozīcijā, Brīvdabas ielā 21, veikta 45 muzeja eksponātēku novērtēšana, kā arī citu Muzeja krājuma priekšmetu novērtēšana un ņemšana uzskaitē. Pabeigta Koka un metāla kolekcijas krājuma priekšmetu signatūras pārbaude un atjaunošana krājuma telpās, kopumā pārbaudīti 3611 krājuma priekšmeti, apkopei un tīrišanai Restaurācijas departamentam nodoti 141 Koka un metāla kolekcijas priekšmeti, 11 Keramikas kolekcijas priekšmeti, 104 Tekstiliju kolekcijas priekšmets, restaurācijai deponēti 2 Koka un metāla kolekcijas priekšmeti, dzīvojamās mājās “Mauri” un “Lurķi” veikta pilna krājumu priekšmetu esības pārbaude, pēc inventāra grāmatām, aktiem un sarakstiem kopumā – “Mauros” veikta 162 priekšmetu esības pārbaude, “Lurķos” veikta 230 priekšmetu esības pārbaude, 9 krājuma priekšmeti fiksēti kā zuduši, pēc filmēšanas Kurzemes zvejnieku ciema eksponātēkā – dzīvojamā mājā “Lurķi” veikta atkārtota pilna 230 krājuma priekšmetu esības pārbaude.

"Lurķu" saimes istaba

Ekspozīcijā "Vēveri" Vecpiebalgā veikta pilna muzeja krājuma priekšmetu esības pārbaude – pēc inventāra grāmatām, aktiem un sarakstiem kopumā veikta 2137 priekšmetu esības pārbaude, apsekotas 7 eksponātēkas, tajā skaitā "Kalna Vēveru" dzīvojamā māja, klēts un dzirnavas, "Lielsvēveru" dzīvojamā māja un stallis – ratnīca, "Virolsvēveru" dzīvojamā māja un klēts, un 6 krājuma glabātuves. 16 priekšmeti nodoti restaurācijai Restaurācijas departamentam.

"Kalna Vēveru" saimes istaba

Ekspozīcijā "Vītolnieki" Rucavā veikta pilna muzeja krājuma priekšmetu esības pārbaude – pēc inventāra grāmatām, aktiem un sarakstiem kopumā veikta 369 priekšmetu esības pārbaude, apsekotas 5 eksponātēkas – dzīvojamā māja, klēts, kalve, cūku kūts, un stallis-ratnīca.

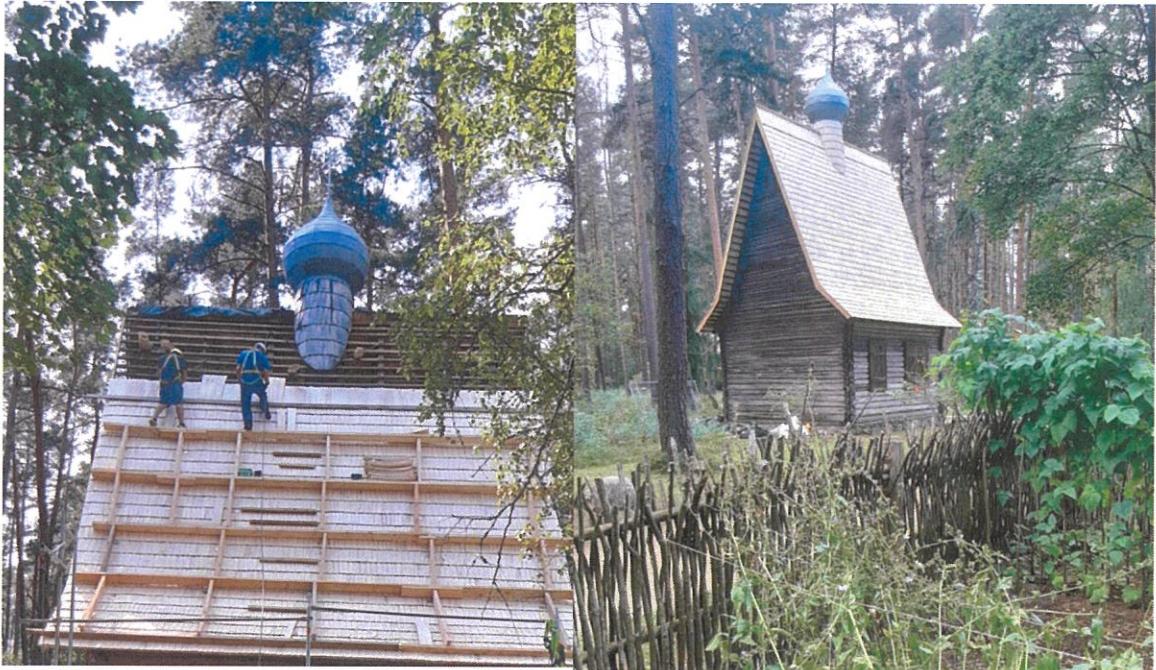
"Vītolnieku" klēts

Turpināta informācijas ievade par muzeja krājumu Nacionālā muzeju krājuma kopkataloga (NMKK) datu bāzē – pārskata gadā NMKK ievadīta informācija par 248 muzeja priekšmetiem, sasniedzot kopā ievadīto priekšmetu skaitu 29 879.

Viena no muzeja darba prioritātēm ir regulāri apsekot muzeja brīvdabas ekspozīcijā esošo objektu stāvokli un investēt eksponātēku saglabāšanā un kultūrvēsturiskās vides uzturēšanā, nomainot jumtus, būvdetaļas, žogus, vārtus u. c. elementus. Saskaņā ar piešķirto papildus finansējumu no Kultūras ministrijas ir veikta apjomīga muzeja krājumā esošo atsevišķu eksponātēku restaurācija un atjaunošana, tajā skaitā:

Rīgas ekspozīcijā, Brīvdabas ielā 21 veikti jumta seguma atjaunošanas darbi, tai skaitā, Ribu klētij Zemgales zemnieku sētā, Lūpīšu rijai, dzīvojamai rijai – Brežu skolai (Valmieras skola), Vidzemes zvejnieku sētas Kaķu ledus pagrabam, Vidzemes zemnieku – amatnieku sētas Mādaru stallītim, Rogovkas pareizticīgo baznīcai. Veikti jumta konstrukcijas restaurācijas darbi eksponātēkai Ribu klēts. Nodrošināta trīs ūdens ņemšanas vietu atjaunošana un izbūve: Kuldīgas ūdens sūkņa namiņam, Zemgales zemnieku sētā un Vidzemes Jaunsaimnieku sētā. Veikta žogu un nelielu būvdetaļu atjaunošana visā ekspozīcijas teritorijā. Veikta elektroinstalāciju izbūve eksponātēkās – Vecķērvju dzīvojamā māja (Kurzemes sēta), Rizgu rija, Brežģu

dzīvojamā rija (Valmieras skola), Ļūpīšu rija, Priedes krogs (Stadula), Usmas luterāņu baznīca, Bornes luterāņu baznīca, dzīvojamā māja Lurķi, labības šķūnis Vidzeme, Brāļu draudzes jeb hernhūtiešu saiešanas nams Jaunmežuļi.

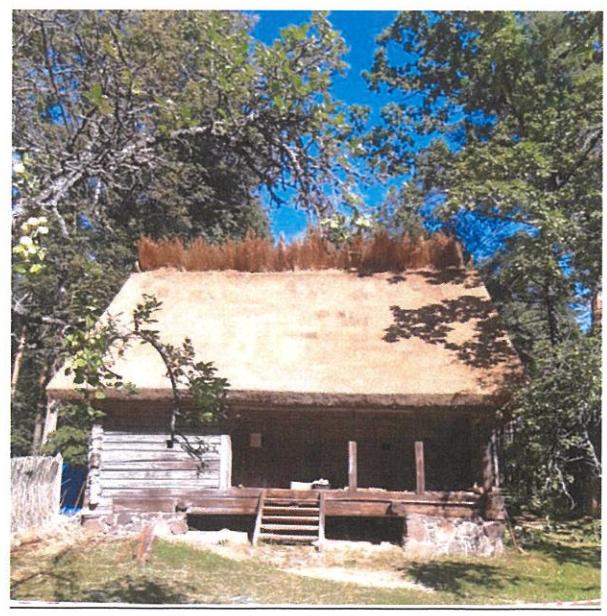

Rogovkas pareizticīgo baznīcas jumta rekonstrukcija

Rogovkas pareizticīgo baznīcas rekonstruētais jumts

"Cēlāju" ledus pagraba atjaunotais jumts

Jumta rekonstrukcija "Ribu" klētij

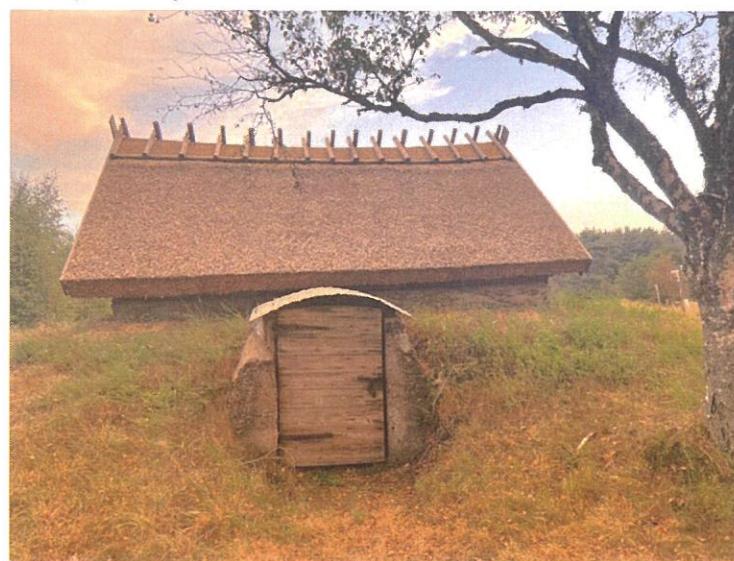
Lauku ekspozīcijā “Vēveri” veikti eksponātēkas “Kalnu Vēveri” dzirnavu atjaunošanas darbi Veikti mūra pamatu un pagraba restaurācijas darbi eksponātēkai - Streinvēveru dzīvojamā ēka, veikta arhitektoniski mākslinieciskā izpēte eksponātēkai- Streinvēveru dzīvojamā ēka, veikti eksponātēkas Lielvēveru dzīvojamā ēka apkures sistēmas restaurācijas darbi.

“Vēveru” dzirnavu rekonstrukcija

Lauku ekspozīcijā “Vītolnieki” veikta daļēja apkures sistēmas atjaunošana Vītolnieku dzīvojamā mājā, veikti žoga atjaunošanas darbi to vēsturiskajā vietā un izskatā, veikti saimniecības ēkas jumta atjaunošanas darbi.

“Vītolnieku” pagraba jaunais jumts

Par Kultūras ministrijas piešķirto finansējumu no muzeju atbalsta programmas restaurētas divas ekspozīcijā Kurzemes zvejnieku ciemā esošās laivas, veikti Lielvēveru dzīvojamās ēkas ieejas durvju un grīdas restaurācijas darbi, turpināts izstāžu zāles labiekārtošanas darbs un nodrošināta izstāde "Ziemas transports zemnieka sētā 18.-20.gs.". Par papildus piešķirto finansējumu vētras postījumu sekulikvidēšanai atjaunots jumta segums Vīņaudu klētij ar nojumi zirga dzirnavām. Ar VKKF atbalstu tika veikta vienas mūra cokola fasādes restaurācija Pakalnu dzirnavām kā arī neglazēto podiņu krāsns ar sildmūri sistēmas atjaunošana Lielvēveru mājai.

Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti krājuma pētniecības, interpretācijas un komunikācijas jomā

Sekmēta muzejā uzkrātā Latvijas kultūrvēsturisko novadu etnogrāfiskā mantojuma dokumentēšana, pētniecība, interpretācija un komunikācija, kā arī sniepts metodiskais atbalsts brīvdabas ekspozīciju veidošanas, Latvijas etnogrāfiskā mantojuma kolekcionēšanas, dokumentēšanas, saglabāšanas un pētniecības jautājumos.

E.Žigurs prezentē "Vēveru ceļvedi"

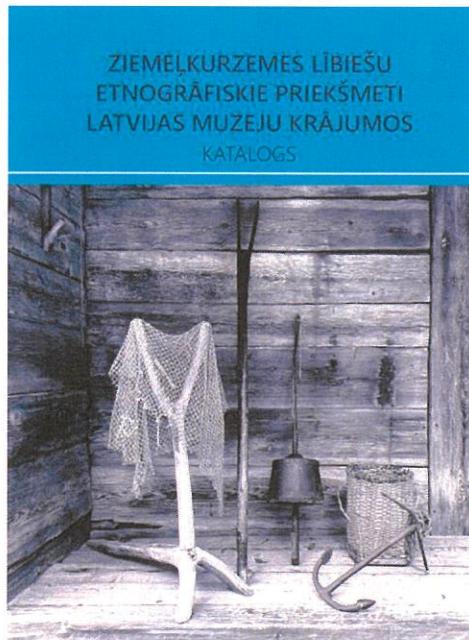
Sekmīgi noritējušas četras etnogrāfiskās ekspedīcijas, tai skaitā uz Malnavu, Pušmucovu, Ciblu, Pildu, Kārsavu, Ludzu, Zilupi, Stiklavu, Dienvidkurzemi, Mazzalvi, Zalvi un Sproģu apkārtni. Iegūtās liecības un materiāli nodoti Muzeja dokumentu arhīvā.

Etnogrāfu ekspedīcija Sēlijā

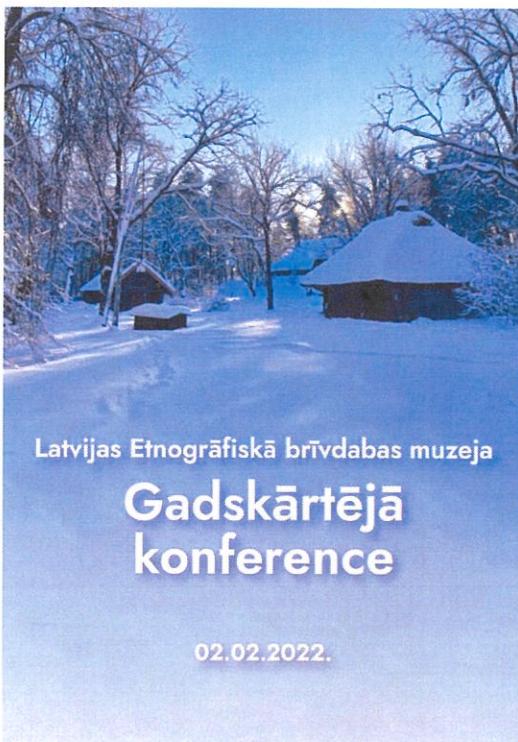
Turpināts darbs pie šādu kolekcijas katalogu sagatavošanas: "Pūra lādes Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzejā", "Transporta līdzekļi zemnieku sētā 18.-20. gadsimtā", "Bornes luterāņu baznīca", "Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja lauku filiāle "Vītolnieki" mazais ceļvedis", monogrāfija "Ar tamborējumu rotātās liturgiskās tekstilijas", "Etnogrāfijas leksikons".

Izdots katalogs "Ziemeļkurzemes lībiešu etnogrāfiskie priekšmeti Latvijas muzeju krājumos" Rīga, 2022.– 244 lpp.. Izdevums tapis sadarbībā ar Latvijas Nacionālo vēstures muzeju, Rojas Jūras zvejniecības muzeju, Ventspils muzeju un Latvijas Universitātes Lībiešu institūtu.

Ir iesniegti un publicēti pētnieciskie raksti un sniegti priekšlasījumi - Žīgurs E. "Solis Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja lauku ekspozīcijas "Vēveri" vēstures izpētē un popularizēšanā", publicēts: Historia.lv (01.06.2022), A.Jansone "Tamborējums Latvijā 19. gs.b. – 20. gs.", iesniegts izdevumam "Arheoloģija un Etnogrāfija", A. Jansone "Tamborējums Latvijā 19. gs.b. – 20. gs." publicēts "Arheoloģija un Etnogrāfija", XXXII sēj., 2022., Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 97. – 114. lpp., Žīgurs E. "Āraišu baznīca" (<https://www.historia.lv/vietas/araisu-baznica>), M. Kuplais LR1 raidījumā Zināmais nezināmajā ziņo par tautas celtniecības siltināšanas tradīciju. Virknē televīzijas un radio sižetu Izglītības un informācijas nodaļas darbinieki skaidrojuši un popularizējuši gadskārtu tradīcijas.

2022. gada 2. februārī notika muzeja gadskārtējā zinātniskā konference, kur ar referātiem uzstājās Muzeja speciālisti vai sadarbības partneri, sniedzot pārskatu par iepriekšējā gadā paveikto, tāpat muzeja darbinieki piedalījušies ar lekcijām dažādās aktivitātēs.

Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja GADSKĀRTĒJĀ KONFERNCE

02.02.2022.

PROGRAMMA

1. daļa (10.00-12.30)

- KONFERENCES ATKLĀŠANA
Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja direktore **Zandas Ķergalves** uzzura
Dr. hist. Alja Jansone, LEBM Etnogrāfijas departamenta vadītāja
Ziņāmāk plēmējotā izstāde "Skroderdienas Bonaventuras muižā"
- Dr. hist. Irla Priedne, LEBM vēsturniece
Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzejs no 1940. līdz 1944. gadam
- Inga Šilpa, LEBM kultūras pasākumu organizatora
Folklīcas un literatūras mīlu intermina vizuālāzīda muzeja ekspozīcijā
- Bc. hist. Kārlis Fogelis, LEBM vēsturnieks
Brīvdabas muzeja zemēku kolekcijas kopoloģija
- Bc. arch. Jānis Zemgus Jāniela, LEBM arhitekta palīgs
Par plānotu Auguzemes ieliņu Brīvdabas muzejā
- Dr. arch. Ilmārs Dirveiks, arhitekts, RTU docents
Ierakotas muzeja klāts neparasto transformāciju

2. daļa (13.00-15.30)

- Mg. hist. Una Bērente, LEBM vēsturniece
Viesītā arheoloģijas "Vēveri" piemērs
- Dr. hist. Rūdolfs Brožis, LU Latvijas Vēstures institūta pētnieks
Viesītā arheoloģijas Zentīres pagasta "Bāriņu" piemērs
- Mārtiņš Varbūts, podnieks, mūrnieks
Vecvēveru dzīvojamā mājas apkures amatābas zveřejņums
- Mg. iur. Kristīne Kūla, LEBM direktore vietniece atlīdzības jautājumos
Norādījums projekta "Growing Seed Savers in Museums"
- Bc. phil. Niklāvs Oļevars, LEBM krājuma glabātājs
Muzeja daļas starptautiskais projekts
ES projekts "CollectionCare" ietvaros izstrādātās sensoru sistēmas pieteikšanās
- KONFERENCES NOSLĒGUŠAS
Dr.hist. Mārtiņš Kuplais, LEBM direktore vietnieks, galvenais krājuma glabātājs
2021. gadsā restaurācijai darbu panākuma Brīvdabas muzejā

Pamatojoties uz pētnieciskā darba rezultātiem, nodrošinātas vairākas izstādes, tai skaitā muzeja apmeklētājiem pārskata periodā bija pieejama pētnieciskā izstāde "Skroderdienas Bonaventuras muižā", "Ziemas transports zemnieka sētā 18.-20.gs.". Lai izglītotu un informētu sabiedrību par Latvijā vēsturiski dzīvojošo tautu kultūras mantojumu, darba un sadzīves tradīcijām un estētisko pasauli, pilnvērtīgi izmantojot tradicionālās un attīstot jaunas muzeja komunikācijas formas, nodrošināta apmeklētāju apkalpošana centrālajā brīvdabas ekspozīcijā Rīgā, kā arī *in situ* lauku

ekspozīcijās – muzejā „Vēveri” Vecpiebalgā un zemnieka-zvejnieka sētā „Vītolnieki” Rucavā.

IZSTĀDE

No 8. septembra līdz 28. februārim

Autore Mg. hist. Una Bērente

ZIEMAS TRANSPORTS ZEMNIEKA SĒTĀ 18.–20.gs.

The Exhibition
Winter Transport on the Peasant's Homestead
from 18th till 20th Centuries

1.att. Rotaļlietas. Koka figūriņa: zirgs ar kamanām un braucēju. Koka figūriņa:
zīrdzīnš. Valmieras raj., Sēļu pag. "Garaūši" 1983. g., BDM 35371:1, BDM 35371:3.
Foto. M. Ķilkuts, 2022.

Muzeja galvenais 2022.gada notikums bija Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja tautas lietišķas mākslas gadatirgus 50. gadskārtas sagatavošana un realizācija. Gadatirgū piedalījās 6 026 dalībnieki un apmeklēja 22 089 muzeja apmeklētāji. Sagatavoti un realizēti arī citi gadatirgi, lai stiprinātu amatnieku kopienu un atbalstītu Latvijas mājražotājus.

Ir nodrošināta Muzeja citu tradicionālo gadskārtu pasākumu norise un to atspoguļojums gan muzeja sociālajos tīklos, gan klātienē. Pasākumi tiek nodrošināti ne tikai Muzeja ekspozīcijā Rīgā, bet arī lauku ekspozīcijās. Muzejs aktīvi sadarbojas ar Latvijas Nacionālo kultūras centru pasākumu nodrošināšanā, tāpat Latvijas mācību iestādēm, piedāvājot prakses vietas vai izzinošas lekcijas. Muzeja darbinieki nodrošinājuši muzejpedagoģisko programmu norisi, kā arī vadījuši ekskursijas. Muzeja ekspozīcijas 2022.gada laikā ir apmeklējuši 110 675 cilvēki.

Lieldienu svinēšana muzejā

Jāņu ielīgošana muzeja lauku ekspozīcijā "Vītolnieki"

Pārskata periodā ir noslēgušies starptautiskie projekti " Innovative and affordable service for the PC monitoring of individual Cultural Artefacts during display, storage, handling and transport (Collection Care)." HORIZON2020, NR.814624, vadošais partneris Valensijas Politehniskā Universitāte, projekta ietvaros tika pētīta un monitorēta apkārtējās vides ietekme uz muzeja krājuma priekšmetiem. Turpinās ERASMUS+ projekta "EuRiCa", vadošais partneris Burgas Universitāte, īstenošana. Projekta ietvaros tiek apkopotas dažādu valstu kulinārā mantojuma digitalizācijas iespējas. Ir pabeigts Norpluss Adult projekts "Growing seed savers in Museums" īstenošana, vadošais partneris Latvijas Permakultūras biedrība. Projekta mērķis - uzlabot un izplatīt zināšanas par agrobioloģisko daudzveidību un tās nozīmīgumu nākotnes ilgtspējīgai lauksaimniecībai un pārtikas sistēmām, kā arī veicināt izpratni par vietējo vēsturisko augu saglabāšanu.

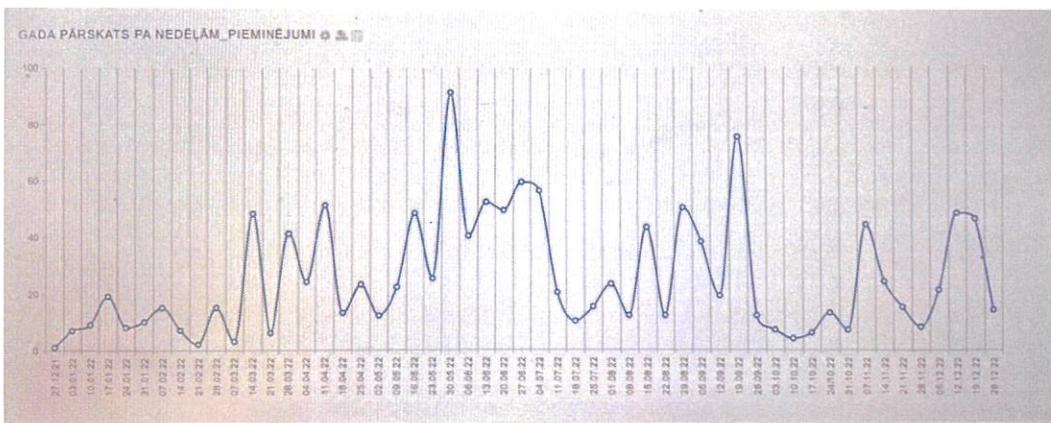
Muzejs piedalās gan attālināti, gan klātienē Latvijas Muzeju biedrības, ICOM, ICOMOS, IOV, AEOM semināros, konferencēs un darba sanāksmēs. Iespēju robežās nodrošināti muzeja darbinieku maksas un bezmaksas tālākizglītības pasākumi. Ar starptautisko projektu rezultātiem sabiedrība un konkrētas mērķauditorijas ir iepazīstinātas ekskursiju, semināru un prezentāciju formātā.

Muzeja darbinieki ir līdzdarbojušies Latvijas Muzeju biedrības, ICOM, ICOMOS, AEOM semināros, konferencēs un darba sanāksmēs.

Muzeja atpazīstamību un ietekmi uz finanšu rezultātiem ir veicinājis mērķtiecīgs darbs sabiedrisko attiecību jomā – ierobežota reklāmas finansējuma apstākļos cenšoties izmantot visas bezmaksas reklamēšanās iespējas, tā skaitā, izvietojot informāciju par muzeju sociālajos tīklos un aptuveni 12 dažādās tiešsaistes vietnēs, izvietojot informatīvo baneri autoceļa A2 malā. Muzejam ir konti sociālajās vietnēs Draugiem.lv, Facebook, Twiter, Instagram, YouTube.

Par publicitāti medijos

Atsaucoties un LETA Mediju monitoringa datiem, monitorējot 8 mediju grupas – Nacionālos laikrakstus, Reģionālos laikrakstus, TV, Radio, Tiešsaistes medijus, Žurnālus, Ziņu aģentūras un Tīmekļa apraides, Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir minēts 1342 reizes.

Visvairāk muzejs minēts LVR1 un Latvijas sabiedrisko mediju portālā Lsm.lv, no komerciešraides medijiem portālā Delfi.lv, no reģionālajiem medijiem laikraksts "Druva", jo muzeja lauku ekspozīcija "Vēveri" ir tā reģionā.

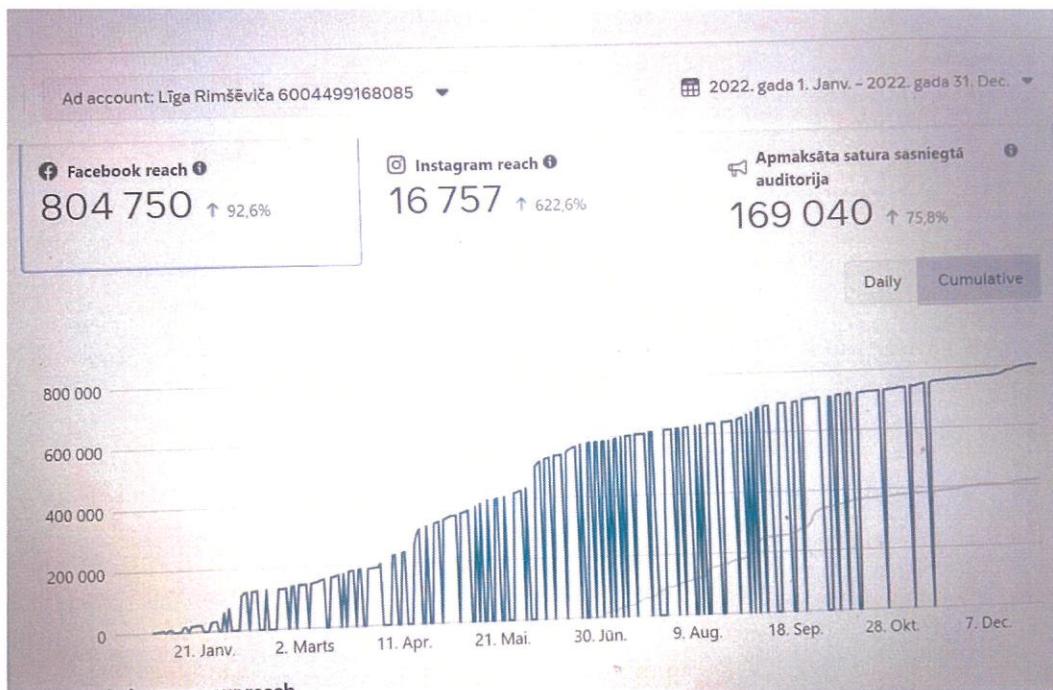
Par publicitāti sociālajos medijos

Muzejs aktīvi publicējas savos Facebook, Instagram un Twitter kontos, kā arī veido materiālus Youtube.

Facebook sekotāju skaits 2022. gada 1. janvārī bija 10 920. Vidēji ir 4 publikācijas nedēļā. Katra publikācija sasniedz vidēji 7-9 tūkstošus sekotāju, ir publikācijas, kas dabīgā veidā sasniedz vairāk nekā 30 tūkstošus, atsevišķas pat 100 000 Facebook lietotāju.

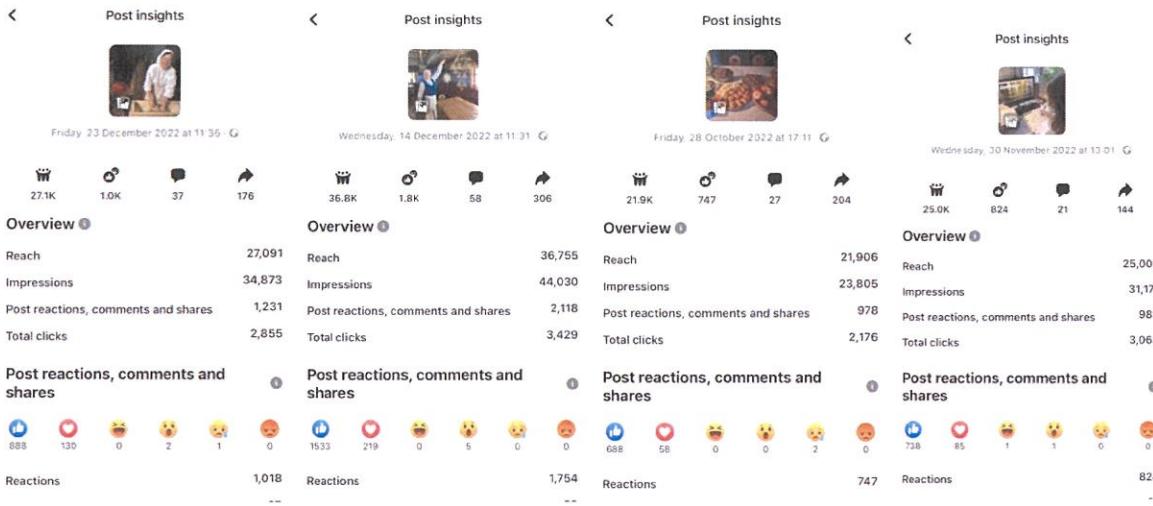
Twitter – 6 420. Vidēji 1 publikācija nedēļā.

Instagram – 2 542. Vidēji 1 publikācija nedēļā.

Gada laikā sasniegta Facebook auditorija ir 804 750, kas veido 92,6 % pieaugumu, bet Instagramā ir sasniegti 16 757 Instagram lietotāji, kas veido 622,6 % pieaugumu.

2022. gadā tika uzsākta izglītojošu fotosesiju veidošana un publicēšana Facebook, kas iepazīstina ar gadskārtu ieražu tradīcijām un citām aktualitātēm. Sekotājiem tas rāisa lielu interesiju un paplašina muzeja sociālo kontu auditoriju.

Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti muzeja uzturēšanas un pārvaldības jomā

Lai sekmētu muzeja nepārtrauktu un ilgtspējīgu darbību, tiek plānoti un organizēti nepieciešamie resursi, kā arī uzturēts iekārtu tehniskais stāvoklis.

Pieejamo finanšu resursu ietvaros uzturētas un apkalpotas muzeja, krājuma, restaurācijas darbnīcas, saimniecības ēkas un administrācijas ēkas, tajā skaitā saņemti atzinumi par šo ēku slikto tehnisko vai avārijas stāvokli un to sakārtošanai nepieciešamo finansējumu. Tāpat, finanšu resursu ietvaros uzturēta muzeja teritorija Rīgā 87 ha platībā, kā arī abas lauku ekspozīcijas: muzejs „Vēveri” Vecpiebalgā un zemnieka - zvejnieka sēta „Vitolnieki” Rucavā.

2022.gadā turpinās darbs pie infrastruktūras un teritorijas sakārtošanas. Veikta krūmu izzāģēšana un novākšana daļā no Muzeja teritorijas, kā arī šķeldošana. Veikti zemsprieguma un elektrības vadu instalācijas darbi Muzeja izstāžu zālē. Ierīkota automātiskās ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēma Priedes kroga ēkā. Veikti siltumapgādes remonta darbi Bonaventuras 10, kā arī veikts telpu remonts Sardzes ēkā (Vidzemes tualete). Pabeigta noteikūdeņu uzskaites mezgla ierīkošana Bonaventuras 10. Signalizācijas ierīkošana 14 eksponātēkās. Uzsākta muzeja teritorijas topogrāfiskā uzmērišana. Vislielākie finanšu izdevumi pakalpojumu grupā ir par apsardzes pakalpojumiem muzejā. Apsardzes pakalpojuma izmaksas ir pieaugušas, bet pakalpojuma apjoms būtu jāpalielina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas nodrošināšanai, nēmot vērā plašo un pieejamo teritoriju. Ľoti būtiski sadārdzinājusās preces un pakalpojumi, kas nepieciešami muzeja

uzturēšanai, t.sk. degvielas izmaksas, izmaksas par komunālajiem maksājumiem, kurināmā iegādi u.c. 2022.gadā tika veikts potenciālās krājuma/administrācijas ēkas korpusa būvprojekta stadijas sākuma nosacījuma apkopojums. Vecpiebalgas "Kalna Vēveru" vējdzirnavu atjaunošanas darbiem tika nodrošināta būvobjektam atbilstoša dokumentācijas izstrāde. Muzejs iegādājās kravas automašīnu, lai uzturētu 87 ha lielo muzeja teritoriju. Nopirkti pieci portatīvie datori, lai nomainītu novecojušo datortehniku. Vecpiebalgas "Vēveru" lauku ekspozīcijā uzstādīta drošības sistēma. Tika veiktas inventāra iegādes muzeja uzturēšanas vajadzībām, iegādāti smilšu - sāls konteineri, zāles pļavējs, urbjmašīna, veļas mazgājamās mašīnas restaurācijas un māju saimnieču darbam, biotualetes, komunikācijas skapji, monitori, barošanas bloki datoriem, kā arī, ievērojot darba drošības prasības, darba apģērbi saimniecības un restaurācijas nodaļu darbiniekiem.

FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums EUR

Muzeja finansējums un tā izlietojums saskaņā ar likumu "Par budžetu 2022. gadam"

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā (ar izmaiņām), EUR	faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 129 498	2 327 710	2 287 134
1.1.	dotācijas	1 813 558	1 877 514	1 875 809
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	297 410	409 645	386 760
1.3.	transferti	0	0	0
1.4.	ārvalstu finanšu palīdzība	18 530	40 551	24 565
2.	Izdevumi (kopā)	2 063 101	2 495 777	2 455 199
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 661 934	2 054 128	2 016 106
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 661 934	2 054 128	2 016 106
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	401 167	441 649	439 093
	Finansēšana (iepriekšējo gadu atlikums)		168 067	168 065

Muzeja finanšu resursus izdevumu segšanai 2022. gadā veido:

1. valsts budžeta dotācija 1 875 809 EUR apmērā jeb 82.02 % no kopējiem ieņēmumiem, tajā skaitā 31 521 EUR papildus piešķirtā dotācija no līdzekļiem neparedzētajiem gadījumiem, lai kompensētu energoresursu cenu sadārdzinājumu, 405 EUR Tautas lietišķās mākslas studijas "Auseklis" darbībai, 78 091 EUR papildus dotācija muzeja projektu atbalstīšanai, 8 480 EUR Valsts Kultūrkapitāla fonda mērķdotācija muzeja darbības stiprināšanai;

2. maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi 386 760 EUR apmērā jeb 16.91 % no kopējiem ieņēmumiem;
3. ārvalstu finanšu projektu ieņēmumi 24 565 EUR apmērā jeb 1.07 % no kopējiem ieņēmumiem.

	2021	2022
1. Ienākumi kopā bez ziedojuumiem:	2 129 498	2 287 134
Valsts budžets	1 813 558	1 875 809
Pašu ieņēmumi	297 410	386 760
Ārvalstu finanšu projektu ieņēmumi	18 530	24 565
2. Ziedojuumi	-	1 642

Valsts budžeta dotācija pārskata gadā palielinājās par 7.4 %. Muzeja eksponātēku atjaunošanai tika piešķirta valsts budžeta dotācija 300 000 EUR apmērā, kā arī tika piešķirti līdzekļi 76 386 EUR dažādu muzeja projektu atbalstīšanai (izstādes “Ziemas transports zemnieka sētā” realizācijai, muzeja eksponātu (laivu) atjaunošanai, apkures sistēmas sakārtošanai). Tika arī atbalstīta muzeja darbība, piešķirot līdzekļus 135 791 EUR uzturēšanas maksājumu veikšanai, saistībā ar inflācijas cenu pieaugumu, kā arī muzeja topogrāfijas uzmērījumiem (veicamā darba 1.daļa).

Pārskata periodā pašu ieņēmumi salīdzinājumā ar 2021. gadu palielinājās par 30 % jeb 89 350 EUR, tādēļ ka iepriekšējā pārskata gadā bija ļoti būtiski Covid-19 ierobežojumi, taču 2022.gadā, lai arī gada sākumā vēl turpinājās ierobežojumi, muzejs atsāka dažādu pasākumu, t.sk., gadatirgus organizēšanu, kas nodrošināja ienākumu pieaugumu. Tomēr neraugoties uz to, ka muzeju 2022.gadā apmeklēja 110 000 cilvēki, ārvalstu tūristu apmeklējumi vēl nesasniedza pirms krīzes apjomu.

2022.gadā tika turpināta sadarbība ar ārvalstu partneriem, piedaloties starptautiskajos projektos:

- Tika īstenots “Nordplus” projekts "Growing Seed Savers in Museum" Nr. NPAD-2021/10201, kurā tika veiksmīgi realizēta vēsturiskās dobes izstrāde, notika arī seminārs “Mantoto kultūraugu dobe muzejā”.
- Tika turpināts Projekts Erasmus+ EuRiCa. 2022.gadā projektā paveiktais: Projekta periodā notikusi dalība aktivitātēs, kas vērstas uz dažādu valstu tradicionālo virtuvju un ēdienu pagatavošanas mākslas lomu nacionālās identitātes saglabāšanā, aktualizējot Latvijas rituālās virtuves recepšu daudzveidību plašām sabiedrības grupām. Ticis izveidots un muzeja darbinieku vidū aprobēts digitalizēšanas apmācības materiāls „Eiropas tradicionālās virtuves digitālā prezentēšana un saglabāšana”. Veikta recepšu digitalizēšana un publicēšana projekta izplatīšanas kanālos. Īstenotas meistarklases. Īstenota aptauja amatnieku vidū un izstrādātas rekomendācijas par digitalizēšanas un prezentēšanas metožu, zināšanu un prasmju pielietojumu dažādos kontekstos.
- Tika īstenots projekts „CollectionCare“ Nr.814624. Projekts tika īstenots laika posmā 01.03.2019-30.06.2022. „CollectionCare“ projekta mērķis: izstrādāt inovatīvu preventīvās konservēšanas atbalsta sistēmu, kas vērsta uz mazo un

vidējo muzeju un to kolekciju vajadzībām. Projekta ietvaros Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzejā tika pētīta un monitorēta vides ietekme uz muzeja krājumā esošiem priekšmetiem. Projekts noslēgts 30.06.2022, iesniegta projekta saturiskā un finanšu atskaita projekta koordinējošajai organizācijai - Valensijas Politehniskajai universitātei.

2022.gadā tika saņemti privātpersonu ziedojumi EUR 1 642 EUR apmērā, kurus plānots novirzīt muzeja eksponātēku (baznīcu) uzturēšanai, kā arī muzeja krājuma priekšmetu iegādei.

Muzeja izdevumu struktūra:

- 1.Darbinieku atlīdzībai 1 293 033 EUR, jeb 52.67 % no kopējiem izdevumiem, tajā skaitā darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, kā arī veselības apdrošināšanas polises muzeja darbiniekim;
- 2.Preces un pakalpojumi 532 159 EUR, jeb 29.45 % no izdevumiem. Lielākās izdevumu pozīcijas šajā grupā veido maksājumi par komunālajiem pakalpojumiem, kā arī apsardzes apmaka muzeja drošībai.
- 3.Kapitālajiem izdevumiem 439 093 EUR, jeb 17.88 % no izdevumiem. Lielākās izdevumu pozīcijas – muzeja eksponātēku restaurācijas.

	2021	2022
Izdevumi kopā	2 063 101	2 455 199
Atalgojums	898 919	1 013 610
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, pabalsti un kompensācijas	230 856	279 423
Preču un pakalpojumu apmaka	532 159	723 073
Kapitālie izdevumi, t.sk. eksponātēku renovācija	401 167	439 093

Kopumā muzeja izdevumi 2022.gadā salīdzinājumā ar 2021. gadu ir palielinājušies par 19 %. Atlīdzībai izdevumi palielinājušies par 14.45 %. 2022.gadā inflācijas radīto cenu pieauguma rezultātā, būtiski pieauga darbinieku veselības apdrošināšanas polišu cenas.

Precēm un pakalpojumiem izdevumi salīdzinot ar iepriekšējā gada faktisko izpildi palielinājušies par 35.88 %, jo 2022.gadā bija ļoti liela inflācija, būtiski auga cenas resursiem, t.sk. degvielai, kurināmajam, energoresursiem, apsardzes pakalpojumiem, pasākuma rīkošanas izdevumiem u.c. 2022.gadā tika rīkots "Lielais gadatīrgus", kas saistībā ar Covid ierobežojumiem 2021.gadā nenotika, tādēļ salīdzinot izdevumus 2 gadu griezumā, 2022.gada izdevumi ir būtiski lielāki. Pārskata periodā ir uzturētas un apkalpotas muzeja, krājuma, restaurācijas,

saimniecības un administrācijas ēkas, kā arī muzeja teritorija 87 ha platībā un abas lauku ekspozīcijas un to teritorijas.

Kapitālajām iegādēm izdevumi šajā budžeta programmā pieauguši par 9.45%, jo gan 2021.g., gan 2022.g. muzejam programmā “Kultūras mantojums” tika piešķirti līdzekļi eksponātēku atjaunošanas darbiem, taču 2022.gadā tika veikta arī Vecpiebalgas Vēveru vējdzirnavu atjaunošana, kur tika novirzīti līdzekļi no 2021.gadā saņemtās apdrošināšanas atlīdzības.

Tās budžeta programmas un apakšprogrammas,
kuru finanšu līdzekļi tiek izlietoti iestādes darbības nodrošināšanai

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs 2022. gadā darbības nodrošināšanai saņemis finansējumu no Kultūras ministrijas īstenotajām valsts pamatbudžeta programmas 21.00.00. “Kultūras mantojums”, 25.00.00 – “Valsts kultūrkapitāla fonds” apakšprogrammas 25.02.00 – “Valsts kultūrkapitāla fonda programmu un projektu konkursi” un 99.00.00 “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem izlietojums”.

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā (ar izmaiņām), EUR	faktiskā izpilde, EUR
21.00.00 Kultūras mantojums				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 852 197	2 247 158	2 222 568
1.1.	dotācijas	1 554 787	1 837 513	1 835 808
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	297 410	409 645	386 760
1.3.	transferti	0	0	
2.	Izdevumi (kopā)	1 773 394	2 397 740	2 373 149
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 372 227	1 956 091	1 934 056
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 372 227	1 956 091	1 934 056
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	401 167	441 649	439 093
21.00.00 Valsts kultūrkapitāla fonds				
apakšprogramma 25.02.00 – “Valsts kultūrkapitāla fonda programmu un projektu konkursi”				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	5 500	8 480	8 480
1.1.	dotācijas	5 500	8 480	8 480
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	transferti	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	5 500	8 480	8 480
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 500	8 480	8 480
2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 500	8 480	8 480
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-
99.00.00 Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	253 271	31 521	31 521
1.1.	dotācijas	253 271	31 521	31 521
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	transferti	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	253 271	31 521	31 521
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	253 271	31 521	31 521

2.1.1.	kārtējie izdevumi	253 271	31 521	31 521
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Papildus 2022. gadā Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs saņēma ārvalstu projektu finanšu ieņēmumus 12 754 EUR apmērā valsts pamatbudžeta programmas 67.00.00 “Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogrammā 67.06.00 “Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana” (Horizon 2020) - projekts Nr. 814624 “LEBM projekts “Novatorisks un pieejams pakalpojums artefaktu preventīvai saglabāšanai to deponēšanas, transportēšanas un uzglabāšanas laikā”” (Collection Care).

Valsts pamatbudžeta programmas 70.00.00 “Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogrammā 70.15.00 “Eiropas Savienības programmas Erasmus+ projektu īstenošanas nodrošināšnana” – projekts Nr. 2020-1-BG01-KA202-079046-Eiropas tradicionālās virtuves digitālā attēlošana un saglabāšana (EuRiCa) saņemti ārvalstu finanšu līdzekļi projekta īstenošanai EUR 11 811 euro apmērā.

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā (ar izmaiņām), EUR	faktiskā izpilde, EUR
67.06 Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana projekts Nr. 814624 “LEBM projekts “Novatorisks un pieejams pakalpojums artefaktu preventīvai saglabāšanai to deponēšanas, transportēšanas un uzglabāšanas laikā””				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	6 718	22 833	12 754
1.1.	Ārvalstu finanšu palīdzība iestādes ieņēmumos	6 718	22 833	12 754
2.	Izdevumi (kopā)	10 935	36 671	26 591
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	10 935	36 671	26 591
2.1.1.	kārtējie izdevumi	10 935	36 671	26 591
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-
	Finansēšana	4 217	13 838	13 837
70.00.00 “Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogrammā 70.15.00 “Eiropas Savienības programmas Erasmus+ projektu īstenošanas nodrošināšnana” – projekts Nr. 2020-1-BG01-KA202-079046-Eiropas tradicionālās virtuves digitālā attēlošana un saglabāšana (EuRiCa)				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	11 812	17 718	11 811
1.1.	Ārvalstu finanšu palīdzība iestādes ieņēmumos	11 812	17 718	11 811
2.	Izdevumi (kopā)	20 001	21 365	15 458
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	20 001	21 365	15 458
2.1.1.	kārtējie izdevumi	20 001	21 365	15 458
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-
	Finansēšana	8 189	3 647	3 647

Darbības rezultātu plāns un izpildes izvērtējums, valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums

Tajās muzeja darba jomās, kuras neiespaidoja pandēmijas Covid-19 ierobežošanas noteiktie pasākumi, plānotie rezultāti ir sasniegti atbilstoši pieejamajiem finanšu un personāla resursiem labā kvalitātē, pārsniedzot plānotos apjomus. Pateicoties papildus finansējuma piešķīrumiem no Kultūras ministrijas, ir daļēji atrisināti dažādi ar muzeja pamatfunkciju nodrošināšanu saistīti jautājumi, īpašu vērību piešķirot kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai un atjaunošanai.

Pārskata periodā muzeja pašu ieņēmumu dinamiku negatīvi ietekmēja pandēmijas Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumi un ārvalstu tūristu trūkums.

Muzeja apjomīgākais ienākumu avots ir Latviešu tautas lietišķās mākslas darinājumu gadatirgus jūnijs pirmajā nedēļas nogalē. Ienākumu daļu veido gan dalībnieku dalības maksas (tirdzniecības vietas noma u.tml.), gan apmeklētāju ieejas biliets.

Lai piesaistītu bērnu un skolu jaunatni muzejam, ir jāaktualizē informācija skolām par muzeju, jāturpina jaunas, mūsdienu apmeklētājiem piesaistošas, interaktīvas programmas, tai skaitā muzejpedagoģiskās programmas skolēnu dažādu kompetenču attīstīšanai, jāturpina būt aktīvam partnerim projektā “Skolas soma” un VKKF projektiem.

Lai nodrošinātu Muzeja pamatfunkcijas un veidotu pamatu muzeja iespējai attīstīties:

- ir jāuzsāk Muzeja infrastruktūras atjaunošanas darbi;
- ir jāuzsāk jaunas krājuma/ administrācijas ēkas projekta izstrādes darbi;
- ir jānodrošina lielāka skaita eksponātēku pieejamība sabiedrībai;
- ir jānodrošina ekspozīciju atjaunošana un jāveido eksponātu kopijas, lai pēc iespējas plašāk informētu un ieinteresētu jauno paaudzi muzeja apmeklējumiem.
- ir jāsagatavo jaunas muzejpedagoģiskās programmas atbilstoši mācību programmu aktualitātēm utt.
- jāturpina sadarbība ar līdzšinējiem Muzeja partneriem, nodrošinot gan izglītojošās, gan sportiskās aktivitātes.

Vērtējot valsts budžeta līdzekļu izlietošanas efektivitāti pārskata periodā, jāsecina, ka pieejamie līdzekļi ir tērēti efektīvi:

1. ir turpināta krājuma pārvaldības darba kvalitātes uzlabošana – regulāri notiek izlases esības pārbaudes gan muzeja ekspozīcijā Rīgā, gan filiālēs;
2. mērķtiecīga un rūpīga darba rezultātā ir konstatēts neidentificētu un nesignēto krājuma vienību skaits, identificēti un izslēgti no krājuma zudušie priekšmeti, tāpat aktualizēti krājuma priekšmetu topogrāfiskie apzīmējumi dabā un dokumentos;
3. par valsts budžeta līdzekļiem tiek papildināts muzeja krājums;
4. iespēju robežās ir nodrošināts muzeja pētnieciskais darbs un tā rezultātu komunicēšana muzeja auditorijā un plašākā sabiedrībā;
5. piešķirtā finansējuma ietvaros ir nodrošināta muzeja kultūrvēsturiskās vides un meža teritorijas sakopšana, senceltņu un citu muzeja objektu uzturēšana,

- kā arī tiek veikti muzeja drošības sistēmu un tehniskās infrastruktūras daļēji remontdarbi;
6. sekmēta muzeja sadarbība ar partneriem Latvijā, īpaši Latvijas Nacionālo kultūras centru, Valsts pieminekļu aizsardzības inspekciju un mācību iestādēm.

Būtiskākie pakalpojumi un ieņēmumi par maksas pakalpojumu sniegšanu, uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā

Būtiskākie muzeja sniegtie maksas pakalpojumi un pašu ieņēmumu avots ir ienākumi par teritorijas daļas nomu, pakalpojumi projekta "Skolas soma" ietvaros un ieejas biletēm par muzeja apmeklējumu, kā arī ienākumi no telpu nomas un komunālajiem pakalpojumiem (iegūti no muzeja ilglaicīgajiem nomniekiem – Priedes kroga, Pūnītes u. tml.). Muzeja teritorija un telpas tiek nomātas dažādu korporatīvo pasākumu, TV un reklāmu filmēšanas, kinofilmu filmēšanai, kā arī sadzīves tradīciju svinību (kāzas, kristības, dzimšanas dienas) norisēm.

Citi pašu ieņēmumi veidojas no muzeja sniegtajiem gidi-ekskursiju vadītāju pakalpojumiem, auto iebraukšanas caurlaižu tirdzniecības.

Personāls

2022. gadā muzejā bija 77 amata vietas, tai skaitā septiņas vasaras eksponātu uzraugu amata vietas gadā, faktiskais vidējais darbinieku skaits ziemas sezonā bija 68, bet vasaras sezonā 82 (papildus strādāja 15 sezonas eksponātu uzraugi). Atsevišķu muzeja pamatfunkciju veikšanai muzejā katastrofālī trūkst vairāku amata vietu, tai skaitā, elektriķa, dārznieka koku un dārzu kopšanai, mūrēšanas u. c. tehniskiem darbiem, mārketingam, ekskursiju gidiem u.c.).

Muzeja kolektīvs Starptautiskajā muzeja dienā

Brīvdabas muzejā strādā 26 vīrieši un 42 sievietes. Vecuma grupā līdz 30 gadu vecumam muzejā strādā 7 darbinieki. No 31 gada līdz pensijas vecumam ir 49 darbinieki, bet pensijas vecumā 12 darbinieki.

Personāla mainība ir saistīta ar sezonas darbu veikšanu (Muzeja vasaras sezonas laikā tiek papildus nodarbināti darbinieki): darba tiesiskās attiecības uzsāktas ar 27 darbiniekiem, izbeigtas ar 25 darbiniekiem.

Augstākā izglītība ir 40 darbiniekiem (t.sk. 3 darbiniekiem zinātnu doktors, maģistra grāds 15 darbiniekiem, bakalaura 15 darbiniekam, pirmā līmeņa augstākā izglītība ir 7 darbiniekiem), vidējā izglītība ir 28 darbiniekiem. 2022. gadā 4 darbinieki studēja augstākajās mācību iestādēs. Muzeja darbinieki papildināja savas zināšanas, paaugstināja kvalifikāciju, sekmīgi piedaloties 22 dažādos profesionālās pilnveides izglītības kursošanās semināros un apmācībās, tai skaitā, profesionālās pilnveides izglītības kurss "Muzeja darbības pamati", semināru cikls par tautas celtniecību un etnogrāfiju, kuru vada Dr.hist. M.Kuplais, seminārs "Rītdienas muzejs", pieredzes apmaiņas un tālākizglītības pasākums "Pētnieks/Spēlnieks/Muzejpedagogs", profesionālās pilnveides izglītības kurss "Datorgrāmatvedība HORIZON", mācību kurss "Risku vadības integrēšana organizācijas vadības sistēmā", mācības "Interesu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika", webinārs "Nemateriālais kultūras mantojums un ilgtspējīga ekonomiskā attīstība latviešu vēsturiskajās zemēs" u.c.

Komunikācija ar sabiedrību

Komunikācija ar sabiedrību ir viena no muzeja pamatfunkcijām. Muzeja komunikācijas produkti ir cieši saistīti ar muzeja pētniecisko, pasākumu organizēšanas, ekspozīciju un izstāžu veidošanas un publicitātes darbu. Līdz ar to komunikācijas darba rezultāti pārsvarā atspoguļoti šā pārskata iepriekšējās nodalās.

Pārskata periodā muzejs aktīvi turpināja sadarbību ar Latvijas medijiem kā arī attīstīta darbība sociālajos tīklos, veikti regulāri ieraksti un uzlabojumi muzeja mājaslapā un veidoti dažādi informatīvie materiāli par pieejamajiem pakalpojumiem.

Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs kopš 1993. gada ir Latvijas Muzeju biedrības biedrs kopš 1994. gada - The Association of European Open Air Museums (AEOM) un kopš 2012. gada Vidzemes tūrisma asociācijas biedrs.

Pārskata periodā muzeja sadarbības partneri bijuši arī vairākas nevalstiskās organizācijas, ar kurām noslēgti sadarbības līgumi par pasākumu organizēšanu, tradicionālo amatu un dzīves veida popularizēšanu vai informācijas apmaiņu. Tika turpināta sadarbība ar Amerikas latviešu apvienību par jauniešu vasaras prakses nodrošināšanu, Pasaules brīvo latviešu apvienību par tiešsaistes semināru organizēšanu, kā arī notika dalība Baltijas muzeoloģijas skolas, ICOM, ICOMOS, AEOM semināros, konferencēs un darba sanāksmēs.

Nākamajā gadā plānotie pasākumi

2023. gadā pasākumi īstenojami saskaņā ar Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Vidēja termiņa darbības stratēģiju 2023 – 2027 un Darba plānu 2023. gadam.

Galvenie iepriekšējā gadā uzsāktie pasākumi, kuri tiks turpināti

Saskaņā ar muzeja vidēja termiņa darbības stratēģiju 2023-2027, muzejs ir identificējis vairākus nozīmīgus virzienus, kuros mērķtiecīgi jāstrādā, izmantojot muzeja stiprās puses un mazinot risku un vājo pušu ietekmi. 2023. gadā pieejamā budžeta ietvaros paredzēts strādāt šādos virzienos:

1. turpināt ieguldīt krājuma saglabātības un pieejamības apstākļu uzlabošanā, tajā skaitā kārtot nepieciešamo dokumentāciju un sagatavot pirmsprojektēšanas uzdevumu jaunas krājuma glabātuves/administratīvās ēkas celtniecības projektam, uzsākt projektēšanas darbus jauna ūdensvada un ugunsdrošības sistēmas ieviešanai, uzsākt projektēšanas darbus ārējo elektrotīklu izbūvei muzeja teritorijā, turpināt darbu pie muzeja 87ha topogrāfijas izgatavošanu iepriekšminēto projektu, kā arī muzeja eksposīciju papildinošo objektu – Augšzemes/Sēlijas sētas atbilstošu risinājumu izstrādei. Atkārtoti lūgt Kultūras ministriju atvērt muzeja infrastruktūras finansēšanai ilgtermiņa ieguldījumu programmu, lai ieviestu iepriekšminētos projektus;
2. ņemot vērā Vēsturisko zemuļ likuma ieviešanu, kā arī muzeja krājumā esošās ēkas, uzsākt Augšzemes/Sēlijas sētas eksposīcijas ēku projektēšanas darbus;
3. ņemot vērā situāciju Vēveros, kur vienīgā autentiskā Vidzemes rija atrodas privātpašumā un uzskatāmi iet bojā, sākt risināt jautājumu par šīs ēkas iegūšanu valsts īpašumā;
4. uzsākt muzeja eksposīcijas attīstības projektu “Bonaventuras muižas pārvaldnieka mājas renovācija”, plānojot šī gada ietvaros esošo konstrukciju un inženiertehnisko komunikāciju tehniskās izpētes un novērtējuma darbus, kā arī iesniegt investīciju pieprasījumu projektēšanas izdevumu nodrošināšanai;
5. turpināt eksponātēku un administrācijas ēku iekšējo elektroinstalāciju sistēmas pakāpenisku renovāciju, apsardzes sistēmu uzstādīšanu, apgaismes objektu ieviešanu utt.
6. turpināt meklēt risinājumus ugunsdrošības sistēmas pakāpeniskai renovācijai, kurā uz šo brīdi no 48 ārējiem ugunsdzēsības krāniem darba kārtībā ir tikai 29;
7. veikt muzeja eksponātēku restaurāciju eksposīcijā Rīgā, Vecpiebalgā un Rucavā, kam 2023.gadā piešķirts papildus finansējums. Plānot un pieprasīt KM nepieciešamo papildus finansējuma apjomu 2024.gada muzeja eksponātēku restaurācijai, jo, diemžēl, bez papildus dotācijas piešķīruma šo funkciju muzejs pats no saviem ieņēmumiem nespēj nodrošināt;
8. ieguldīt pieejamos resursus, kā arī gatavot papildus finanšu pieprasījumu apmeklētāju ērtību un muzeja lietotāju apkalpošanas uzlabošanai,

- visdažādākajos muzeja pieejamības aspektos, kā arī muzeja pakalpojumu kvalitātes uzlabošanā un piedāvājuma daudzveidības palielināšanā;
9. turpināt katru gadu nodrošināt muzeja kultūrvēsturiskās vides un meža teritorijas sakopšanu;
 10. mērķtiecīgi turpināt krājuma pārvaldības darba uzlabošanu;
 11. mērķtiecīgi īstenot muzeja iekšējās komunikācijas uzlabošanas un personāla motivācijas pasākumus, t. sk., personāla tālākizglītības un materiāli tehniskā nodrošinājuma jomā;
 12. aktualizēt trūkstošā personāla jautājumu, lai palielinātu darbinieku apjomu un tiem nodrošinātu atbilstošu atalgojumu;
 13. aktualizēt unikālo piedāvājumu, popularizējot muzeja kopējā piedāvājumā eksponēšanas vietas *in situ* „Vēveri” un „Vitolnieki”;
 14. izmantojot mūsdienu komunikācijas iespējas, informēt sabiedrību par muzeja unikālo saturu, vidi, sasniegtajiem rezultātiem, finansējuma izlietojumu, iekļaujot gan muzeja darba redzamo, gan publikai neredzamo daļu, skaidrot muzejā uzkrātā mantojuma saglabāšanas nozīmi un izmaksas, tajā skaitā domāt par digitālo formātu piedāvājumu izveidi;
 15. turpināt sadarbību ar skolām un augstskolām (kultūrizglītības, rekreācijas) un profesionālām izglītības iestādēm muzeja krājuma un darba popularizēšanai jaunatnes auditorijai;
 16. pievērst uzmanību auditorijas izpētei, apmeklētāju vēlmju un apmierinātības noskaidrošanai, muzeja lietotāju lojalitātes nostiprināšanai dažādās sabiedrības grupās, kā arī auditorijas paplašināšanai, t. sk. darbam ar bērniem un skolēniem;
 17. izmantot muzeja resursus, veidot un izplatīt arī muzeja profilam neraksturīgus pakalpojumus (saturīga brīvā laika pavadišanas vieta, drošas vides piedāvājums, aktivitātes svaigā gaisā individuāliem apmeklētājiem, sporta aktivitātēm), atrodot veidus, kā šo muzeja lietotāju segmentu informēt par muzeja kultūrvēsturisko mantojumu;
 18. veidot stabilu profesionālās sadarbības un partnerības tīklu ar līdzīga profila institūcijām ārzemēs un Latvijā, t. sk. ar mērķi piesaistīt starptautisko finansējumu.

Nākamā gada galvenie uzdevumi un pasākumi

1. Pabeigt jaunas krājuma/administrācijas ēkas pirmsprojekta uzdevuma sagatavošanu un sagatavot metu konkursa nolikumu.
2. Ieguldīt krājuma saglabātības un pieejamības apstākļu uzlabošanā.
3. Mērķtiecīgi turpināt krājuma pārvaldības darba uzlabošanu.
4. Turpināt katru gadu nodrošināt muzeja kultūrvēsturiskās vides un meža teritorijas sakopšanu, senceltju un citu muzeja objektu uzturēšanu, kā arī muzeja drošības un infrastruktūras sistēmu pilnīgu atjaunošanu, šim mērķim lūdzot atvērt finansēšanas programmu muzeja infrastruktūras sakārtošanai un drošībai.
5. Atjaunot jumta segumus eksponātēkām, kā arī nodrošināt ar ēku atjaunošanu citus renovācijas darbus, kā piemēram, apkures sistēmu sakārtošanu lauku ekspozīcijās.
6. Uzsākt Muzeja simtgadei veltīto izdevumu sagatavošanu.
7. Organizēt Brīvdabas muzeja gadskārtējo zinātniskā konferenci.

8. Nodrošināt Gadatirgus 51. gadskārtas norisi.
9. Turpināt pētniecības darbus.
10. Veikt priekšdarbus Sēļu sētas uzstādīšanai muzeja ekspozīcijā Rīgā, nodrošinot ekspedīcijas.
11. Uzsākt Muižas pārvaldnika ēkas restaurācijai un publiskai izmantošanai nepieciešamās dokumentācijas sagatavošanu.
12. Piedalīties KM un VKKF projektu konkursos ar mērķi sasnietg finansējumu restaurācijas darbiem un aktivitātēm Rīgas un lauku ekspozīcijās.
13. Aktualizēt unikālo piedāvājumu, popularizēt muzeja kopējā piedāvājumā kultūras tūrisma galamērķus lauku ekspozīcijas „Vēveri” un „Vītolnieki”.
14. Izmantojot mūsdienu komunikācijas iespējas, plaši un regulāri skaidrot sabiedrībai un galvenajiem finansētājiem muzeja unikālo saturu, sasniegto rezultātu, finansējuma izlietojumu, iekļaujot gan muzeja darba redzamo, gan publikai neredzamo daļu, pastiprināti skaidrot muzejā uzkrātā mantojuma saglabāšanas nozīmi un izmaksas.
15. Aktualizēt apmeklētājiem sniegtās informācijas saturu un veidu.
16. Turpināt aktīvu darbību, uzlabot piedāvājumus projektā “Skolas soma”.
17. Turpināt sadarbību ar kultūrizglītības augstskolām un profesionālām izglītības iestādēm muzeja krājuma un darba popularizēšanai jaunatnes auditorijai.
18. Turpināt sadarbību ar Amerikas latviešu apvienību par latviešu diasporas jauniešu prakses nodrošināšana.
19. Pievērst uzmanību auditorijas izpētei, apmeklētāju apmierinātības noskaidrošanai, muzeja lietotāju lojalitātes nostiprināšanai dažādās sabiedrības grupās, kā arī auditorijas paplašināšanai, t. sk. darbam ar bērniem un skolēniem.
20. Izmantot muzeja resursus, veidot un izplatīt arī muzeja profilam neraksturīgus pakalpojumus (teritorijas noma izklaides, korporatīvo pasākumu, brīvā laika un sporta sacensību u. tml. mērķiem), vienlaikus atrodot radošus veidus, kā arī šo muzeja lietotāju segmentu aizraut un informēt par muzeja unikālo piedāvājumu.
21. Mērķtiecīgi īstenot muzeja iekšējās komunikācijas uzlabošanas un personāla motivācijas pasākumus, t. sk., personāla tālākizglītības un materiāli tehniskā nodrošinājuma jomā.
22. Veidot stabilu profesionālās sadarbības un partnerības tīklu ar līdzīga profila institūcijām ārzemēs un Latvijā, t. sk. ar mērķi piesaistīt starptautisko finansējumu.

Nākamā gada plānotie sadarbības projekti

1. Sadarbībā ar dažādām valsts institūcijām, ministrijām, pašvaldību Tūrisma informācijas centriem sadarboties Brīvdabas muzeja, kā droša kultūras tūrisma galamērķa popularizēšanā Latvijā, kā arī ārpus Latvijas.
2. Sadarbīboties ar Latvijas Nacionālo kultūras centru, organizēt Dziesmu un deju svētkiem atbilstošu tematisko izstādi.
3. Sadarbībā ar pašvaldībām aktualizēt kultūrvēsturisko piedāvājumu lauku ekspozīcijās Papes ciema “Vītolniekos” un Vecpiebalgas novada Vēveros, kā arī ekspozīcijā Rīgā.
4. Sadarbībā ar Latvijas augstskolām, mācību iestādēm popularizēt Brīvdabas muzeju kā vērtīgu izziņas un studiju/mācību procesa īstenošanas vietu.

